

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej w Raszowej

Program profilaktyki powstał w oparciu o:

1. Odpowiednie przepisy prawne.
2. Statut szkoły.
3. Program wychowawczy szkoły.

Autorami są nauczyciele wychowawcy klas.

Analiza sytuacji wychowawczej szkoły przeprowadzona na podstawie sondażowych badań wśród uczniów i wychowawców klas oraz analizy dokumentacji szkolnej wskazują na występowanie następujących problemów:

- agresja (słowna i czynna)
- wulgaryzmy
- hałas

Za punkt wyjścia działań profilaktycznych przyjmuje się profilaktykę I-rzędową¹ w każdej klasie. W przypadku konkretnych uczniów, u których dzięki współpracy wychowawców i rodziców stwierdzi się wyższy stopień ryzyka, praca odbywać się będzie bardziej indywidualnie na spotkaniach z wychowawcą (profilaktyka II-rzędowa²). Dotyczyć to może także całych klas, w których mimo wcześniejszych oddziaływań wychowawczych występują częściej niż w innych klasach zjawiska niepożądane.

Cele ogólne:

- Przyjazna szkoła, eliminacja zbędnego stresu, stwarzanie warunków psychologicznego bezpieczeństwa uczniów.
- Szybkie reagowanie w przypadku niepokojących objawów, świadczących o przeżywanych przez ucznia trudnościach, kontakt wychowawcy z rodzicami, pomoc psychologa.
- Wzmacnianie osobowości – nauka asertywności, mówienia „nie”.
- Prowadzenie profilaktyki np. prelekcje, teatryki i przedstawienia profilaktyczne
- Działania profilaktyczne są wprowadzane przez wychowawcę w takim nasileniu, jakie on uzna za potrzebne.
- Kształcenie osobowości ucznia oraz sztuki porozumiewania się.

Dobrane do realizacji celów zadania przeciwdziałają zagrożeniu bezpieczeństwa i niedostosowaniu społecznemu uczniów eliminując przyczyny tych zagrożeń:

- trudnościami w uczeniu się i niepowodzeniach szkolnych
- przyczynom tkwiącym w środowisku rodzinnym ucznia
- problemom zdrowotnym i emocjonalnym
- zaburzonym relacjom z członkami społeczności szkolnej i rodziną
- stosowaniu przemocy na terenie szkoły i poza nią
- przynależności do destrukcyjnych grup rówieśniczych
- zagrożeniu uzależnieniami (alkohol, narkotyki i inne środki odurzające)
- dokonywaniu czynów przestępczych.

Cele szczegółowe:

W oparciu o zdiagnozowane problemy ustalono cele:

- Profilaktyki pierwszorzędowej:
  - promowanie zdrowego stylu życia
  - przeciwdziałanie agresji i przemocy
  - umiejętność radzenia sobie z problemami i konstruktywne rozwiązywanie konfliktów

- kształtowanie poczucia własnej wartości i szacunku do drugiej osoby
  - poszerzanie wiedzy na temat uzależnień i przemocy w rodzinie
  - dbanie o właściwą atmosferę w szkole.
- Profilaktyki drugorzędowej:
    - ograniczenie przyczyn trudności w uczeniu się i niepowodzeń szkolnych.
    - natychmiastowe oddziaływanie na niepożądane zachowania uczniów

Treści programu będą realizowane podczas:

- lekcji wychowawczych i zajęć dydaktycznych
- zajęć pozalekcyjnych
- szkoleń Rady Pedagogicznej
- kontaktów z rodzicami
- zawodów sportowych, spartakiad
- wycieczek
- imprez i uroczystości szkolnych
- współpracy z instytucjami wspomagającymi szkołę (OPS, PPP, Policja, Sąd Rodzinny, itp.)

Metody pracy:

- prelekcje
- pogadanki
- metody aktywizujące
- formy teatralne
- spotkania z przedstawicielami instytucji wspomagających pracę szkoły
- szkolenia.

Założenia programu:

1. Program zostaje wdrożony do realizacji po zaakceptowaniu przez uczniów i Rodziców oraz po uchwaleniu przez Radę Rodziców i Radę Pedagogiczną.
2. Program nie będzie zastępował oddziaływań wychowawczych domu rodzinnego, będzie jednak realizowany we współpracy z Rodzicami.
3. Nauczyciele będą brać udział w różnorodnych szkoleniach poświęconych aktywnym metodom pracy z grupą, mechanizmom wewnątrzgrupowym, metodom oddziaływań profilaktycznych.
4. Podejmowane akcje profilaktyczne będą uzupełnieniem oddziaływań wychowawczych.
5. Istotnym elementem oddziaływań jest wzmożona czujność całego personelu szkoły: obserwacja zachowań uczniów podczas pobytu w szkole.

EWALUACJA PROGRAMU:

Wychowawca klasy jest odpowiedzialny za dokonanie rejestru realizacji programu wg punktów:

1. Zapisuje efekt diagnozy, tzn. określa charakterystyczne dla swojej klasy zachowania ryzykowne i ich nasilenie, znajduje uczniów o specyficznych potrzebach profilaktyczno – wychowawczych
2. Sporządza plan działań profilaktycznych adresowanych do zespołu klasowego i opracowuje sposób realizacji tych zadań
3. Prowadzi rejestr działań profilaktycznych, np. rozmów z rodzicami, uczniami i ustaleń dotyczących ich wspomagania w sytuacjach trudnych, konsultacje z psychologiem, pedagogiem (w miarę możliwości), przeprowadzonych w klasie zajęć tematycznych, zastosowanych form indywidualnej pomocy uczniom, itp.
4. Sporządza okresowe sprawozdanie z realizacji działań profilaktycznych w klasie (raz w semestrze), wskazując zauważalne efekty wdrażania SPP.
5. Roczną ewaluację sprawozdań nauczycielskich z realizacji i skuteczności wdrażania Szkolnego programu profilaktyki sporządza dwuosobowy zespół.

**HARMONOGRAM DZIAŁAŃ SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
W KLASACH I-VI**

Profilaktyka pierwszorzędowa:

Cel	Zadania	Odpowiedzialni	Sposób sprawdzenia
Promowanie zdrowego stylu życia	1. Uświadomienie uczniom zasad i korzyści wynikających ze zdrowego stylu życia i właściwego odżywiania się.	Wychowawcy klas, nauczyciel przyrody higienistka.	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”, gazetka n.t. sportu.
	2. Organizacja imprez sportowych.	Nauczyciel wychowania fizycznego.	Dziennik lekcyjny, dziennik zajęć sportowych oraz wizualne – strona internetowa.
	3. Pozytywne i aktywne wykorzystanie czasu wolnego - rozwijanie zainteresowań i uzdolnień.	Wychowawcy klas, nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne, rodzice.	Dziennik lekcyjny, dziennik zajęć pozalekcyjnych, dziennik zajęć społecznych.

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej w Raszowej

	4. Uświadomienie zagrożeń cywilizacyjnych (np. zatrucie środowiska, negatywny wpływ komputera, hałasu).	Wychowawcy klas, nauczyciel prowadzący kółko przyrodnicze, R.P.	Dzienniki lekcyjne, dziennik kółka przyrodniczego, rubryka: „Ścieżki edukacyjne”.
Przeciwdziałanie agresji i przemocy	1. Uświadomienie uczniom mechanizmów powstawania i przejawów agresji i przemocy (mobbing).	Wychowawcy klas, nauczyciel j.polskiego, przedstawiciel policji, psycholog.	Dziennik lekcyjny.
	2. Dostarczenie podstawowej wiedzy i umiejętności rozwiązywania konfliktów w szkole i w domu.	Wychowawcy klas, dyrektor, nauczyciele przedmiotowcy, rodzice.	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”.

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej w Raszowej

	3. Ukazanie uczniom zalet kulturalnego zachowania się, unikania wulgaryzmów.	Wychowawcy klas, dyrektor, nauczyciele przedmiotowcy, opiekun Samorządu Uczniowskiego.	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”, kronika szkolna, konkursy, gazetka Samorządu Uczniowskiego.
	4. Zachowanie dyscypliny na lekcji i na przerwie. Poszanowanie szkolnego sprzętu.	Wychowawcy klas, dyrektor, opiekun Samorządu Uczniowskiego.	Dziennik lekcyjny, obserwacje, hospitacje.
Umiejętność radzenia sobie z problemami i konstruktywne rozwiązywanie konfliktów, kształtowanie poczucia własnej wartości i szacunku do drugiej osoby	1. Przeprowadzenie treningu asertywności.	Wychowawcy klas, dyrektor.	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”, obserwacja.
	2. Kształtowanie hierarchii wartości i podstawowych celów życiowych.	Wychowawcy klas,	Dziennik lekcyjny.
	3. Kształtowanie poczucia własnej wartości, pokonywania trudności (m.in. depresji).	Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowcy	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”.
	4. Kształtowanie umiejętności komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania konfliktów rodzinnych.	Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowcy.	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”, obserwacja..

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej w Raszowej

	5. Kształtowanie umiejętności korzystania ze środków masowego przekazu i Internetu.	Wychowawcy klas, nauczyciel informatyki, przyrody, polonista,	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”,
	6. Kształtowanie umiejętności pracy w grupie, wzajemnej pomocy koleżeńskiej.	Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowcy, opiekun Samorządu Uczniowskiego.	Dziennik lekcyjny, obserwacja, hospitacje.
	7. Uczenie dokonywania właściwych wyborów życiowych np. grupy rówieśniczej, przyjaciół,	Wychowawcy klas, nauczyciel polonisty, rodzice.	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”.
	8. Kształtowanie odpowiedniego stosunku do osób niepełnosprawnych, uczenie tolerancji, niesienia pomocy.	Wychowawcy klas, poloniści, nauczyciele przedmiotowcy.	Dzienniki lekcyjne, rubryka: „ścieżki edukacyjne”.
Poszerzanie wiedzy na temat uzależnień i przemocy w rodzinie	1. Pedagogizacja, spotkania z rodzicami (ulotki, ankiety, gazetki, prelekcje.	Wychowawcy klas, dyrektor, Rada Rodziców.	Dziennik lekcyjny, gazetka dla rodziców.
	2. Ukazywanie uczniom zagrożeń wynikających z palenia papierosów, picia alkoholu, używania środków psychotropowych.	Wychowawcy klas, nauczyciel przyrody, przedstawiciele policji,.	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”.
	3. Uświadomienie uczniom ich praw wobec przemocy w rodzinie, postępowania w sytuacjach zagrożenia.	Wychowawcy klas, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie, poloniści, przedstawiciele policji,	Dziennik lekcyjny, ankiety, rozmowy.

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej w Raszowej

	4. Ukazanie uczniom właściwych postaw, ideałów mających zniwelować niewłaściwe wzorce życia rodzinnego.	Wychowawcy klas, poloniści, nauczyciel przyrody, rodzice	Dziennik lekcyjny, rubryki „Ścieżki edukacyjne”.
--	---	--	--

Profilaktyka drugorzędowa:

Cel	Zadania	Odpowiedzialni	Sposób sprawdzenia
Ograniczenie przyczyn trudności w uczeniu się i niepowodzeniom szkolnym	1. Poznanie środowiska ucznia i próba pomocy.	Wychowawcy klas, dyrektor, pracownik OPS.	Wywiad, ankieta, rozmowy.
	2. Obserwacja ucznia w czasie zajęć.	Wychowawcy klas, nauczyciele.	Zeszyt obserwacji, oceny w dzienniku lekcyjnym, oceny semestralne.
	3. Kierowanie do PPP.	Rodzice (przy wskazaniach nauczycieli wychowawców).	Wypełnienie skierowania do PPP za zgodą Rodziców.
	4. Dostosowanie wymagań do poziomu ucznia.	Nauczyciele danego przedmiotu.	Opinia PPP.
	5. Rozpoznawanie i rozwijanie uzdolnień, niwelacja nieśmiałości, objawów niskiej samooceny.	Wszyscy nauczyciele, rodzice, opiekunowie kół pozalekcyjnych.	Dzienniki lekcyjne i zajęć pozalekcyjnych, dziennik kółek społecznie prowadzonych.

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej w Raszowej

	6. Zorganizowanie pomocy koleżeńskiej.	Wychowawcy klas, nauczyciele poszczególnych przedmiotów nauczania.	Sprawozdanie wychowawców na koniec semestru zgodnie z działaniami szkoły w obszarze - Trudności w nauce.
	7. Motywowanie uczniów do nauki.	Wychowawcy klas, nauczyciele poszczególnych przedmiotów nauczania, bibliotekarz.	Dzienniki lekcyjne i zajęć pozalekcyjnych.
Natychmiastowe oddziaływania na niepożądane zachowania uczniów	1. Indywidualna rozmowa z uczniami w obecności wychowawcy klasy, dyrektora szkoły i rodzica	Wychowawcy klas, dyrektor, rodzice	Zeszyt wychowawczy, notatka służbowa dyrektora
	2. Uświadomienie uczniom skutków nieodpowiedniego zachowania	Wychowawcy klas, dyrektor, rodzice	Zeszyt wychowawczy, notatka służbowa dyrektora
	3. Motywowanie uczniów do właściwego zachowania	Wychowawcy klas, dyrektor, rodzice	Zeszyt wychowawczy, notatka służbowa dyrektora

¹ profilaktyka pierwszorzędowa to działanie mające na celu: z jednej strony – promocję zdrowia i przedłużanie życia człowieka, zaś z drugiej – zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z dysfunkcyjnym stylem życia. Szczególnie wyraźnie akcentuje się tutaj budowanie i rozwijanie różnorodnych umiejętności radzenia sobie z wymogami życia, albowiem deficyty w tym zakresie są powszechnie spotykane w populacji osób dysfunkcyjnych. Równie ważne jest dostarczenie rzetelnych informacji, dostosowanych do specyfiki odbiorców. **Inspiracją do podejmowania działań profilaktycznych na tym poziomie jest świadomość istnienia w lokalnej społeczności czynników zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.**

² Profilaktyka drugorzędowa (lub wczesna identyfikacja) ma na celu ujawnienie osób przejawiających pierwsze objawy zaburzeń oraz pomaganie im w zrozumieniu istoty problemów i wycofaniu się z dysfunkcji. **Inspiracją podejmowania działań profilaktycznych na tym poziomie jest świadomość istnienia lokalnej społeczności osób z grup wysokiego ryzyka, u których pojawiają się pierwsze przejawy dysfunkcyjności.**